

Postbus 199
9750 AD Haren
bezoekadres
Rijksstraatweg 333
9752 CG Haren

(050) 313 59 01
info@groningerlandschap.nl
www.groningerlandschap.nl
IBAN: NL09 RABO 0162 2511 14
KVK: 41009551

Het Groninger
Landschap

09 MRT 2018

LGW

Gedeputeerde Staten van de
Provincie Groningen
De heer J.W. Hartman
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Datum: 8 maart 2018

Betreft: geactualiseerde aanmeldnotitie MER Inrichtingsplan Deikum
18/HP/ib

Geachte heer Hartman,

Bijgaand ontvangt u de geactualiseerde aanmeldnotitie Inrichtingsplan Deikum aan.

Door de Stichting Groninger Landschap is in november 2015 een aanvraag ingediend voor een ontgrondingsvergunning voor het inrichten van dit natuurgebied. Bij dit plan behoorde een aanmeldnotitie MER, dit om te beoordelen of de noodzaak tot een Milieu Effect Rapportage aanwezig is. Deze aanmeldnotitie dateerde van maart 2014 en was geënt op een eerdere versie en aanvraag voor de ontgrondingsvergunning van het plan.

Omdat zowel het plan als de wetgeving omtrent de MER-rapportages inmiddels is gewijzigd hebben wij de aanmeldnotitie geactualiseerd op het huidige plan en de huidige wetgeving.

Ik verzoek u deze notitie te voegen bij de vigerende aanvraag voor de ontgrondingsvergunning voor het gebied Deikum.

Voor meer informatie kunt u contact met ondergetekende opnemen. Ik ben bereikbaar via tel.nr. 050-3135901 of via mailadres h.prins@groningerlandschap.nl.

Met vriendelijke groet,
Stichting Het Groninger Landschap

Herwin Prins,
projectleider

cc: HP/JS/AH/SW

bijlage: aanmeldnotitie Inrichtingsplan Deikum

RAPPORT

Aanmeldnotitie Inrichtingsplan Deikum

Vormvrije m.e.r.-beoordeling

Klant: Stichting Het Groninger Landschap

Referentie: WATBF9290R001WM

Versie: 0.1/Finale versie

Datum: 23 februari 2018

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Chopinlaan 12
9722 KE GRONINGEN
Netherlands
Water

Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 T
info@rhdhv.com E
royalhaskoningdhv.com W

Titel document: Aanmeldnotitie Inrichtingsplan Deikum

Ondertitel: Vormvrije m.e.r.-beoordeling
Referentie: WATBF9290R001WM
Versie: 0.1/Finale versie
Datum: 23 februari 2018
Projectnaam: Aanmeldnotitie Inrichtingsplan Deikum
Projectnummer: BF9290
Auteur(s): Martine Verheijen-ten Kate, Alma de Vries

Opgesteld door: Martine Verheijen-ten Kate, Alma de Vries

Gecontroleerd door: Martijn van Houten

Datum/Initialen: 23 februari 2018

Goedgekeurd door: Martijn van Houten

Datum/Initialen: 23 februari 2018

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The integrated QHSE management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 and OHSAS 18001:2007.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	M.e.r.-beoordelingsplicht en procedure	1
1.3	Leeswijzer	3
2	Inrichting Deikum	4
2.1	Probleembeschrijving en doelstelling	4
2.2	Aard en omvang van de maatregelen	4
3	Gebiedsbeschrijving	7
3.1	Geomorfologie	7
3.2	Bodem en water	7
3.3	Natuur	7
3.4	Archeologie	8
3.5	Landschap en cultuurhistorie	8
3.6	Wonen, werken en recreatie	8
3.7	Ruimtelijke ontwikkelingen	8
4	Milieubeoordeling	9
4.1	Bodem en water	9
4.2	Natuur	10
4.2.1	Soortenbescherming	10
4.2.2	Gebiedsbescherming	11
4.3	Archeologie	12
4.4	Landschap en cultuurhistorie	12
4.5	Wonen, werken en recreatie	12
4.6	Verkeer	13
5	Conclusie	14
6	Geraadpleegde bronnen	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Stichting Het Groninger Landschap is voornemens het gebied Deikum in te richten als natuurgebied. De inrichtingsplannen beogen het gebied in te richten als klein brakwatergebied.

In het begin van de jaren 90 is door het toenmalige waterschap Hunsingo het zoetwaterplan uitgevoerd. Dit plan beoogde door middel van doorspoeling van de sloten, zoetwater in het gebied aan te bieden om zo de groeiomstandigheden van met name bloembollen, pootaardappelen en vollegrond groenten te bevorderen. Door de uitvoering van dit plan dreigde vele brakwatervegetatie in het gebied gelegen tussen het Lauwersmeer en de Eemshaven verloren te gaan. Door het waterschap is destijds met Natuurmonumenten en de Stichting Het Groninger Landschap een intentieverklaring getekend, waarin werd voorzien in compensatie van deze waarden door middel van aanleg en inrichting van 300 hectare brakwater natuurgebied.

In dit kader is door de Stichting Het Groninger Landschap o.a. het gebied Deikum aangekocht, met het doel het in te richten als binnendijks brakwater natuurgebied. Het gebied Deikum bestaat uit enkele percelen in de Negenboerenpolder. Aan de noordzijde grenst het gebied aan buitendijks gelegen eigendom van de Stichting Het Groninger Landschap, waarvan het is afgescheiden door de zeedijk. In het oosten is een slaperdijk in het gebied opgenomen, waarachter nog een strook eigendom ligt met een breedte van circa 25 meter. Aan de zuidkant wordt het plangebied begrensd door een nog aan te leggen perceelsloot. De westelijke scheiding wordt gevormd door de Dijksterweg.

Het totale oppervlak van het gebied in eigendom van de stichting bedraagt circa 42 ha.

1.2 M.e.r.-beoordelingsplicht en procedure

De Provincie Groningen en Waterschap Noorderzijlvest (bevoegd gezag) hebben aan Stichting Het Groninger Landschap gevraagd om een vormvrije MER-beoordeling te doen in verband met de ontgrondingsactiviteiten en ingrepen in het waterbeheer. In het plangebied is er sprake van ontgroning. Het plangebied bestaat uit circa 40 hectare en kan worden opgedeeld in 4 compartimenten.

In het voor de ontgrondingsvergunning ingediende plan wordt circa 47.000 m³ grond vergraven. Hiervan zou binnen het plangebied 20.000 m³ worden verwerkt. Er zou dus circa 27.000 m³ vrij komen. Voor deze werkzaamheden zijn bij het waterschap Noorderzijlvest een watervergunning en bij de Provincie Groningen een ontgrondingsvergunning aangevraagd. Omdat het waterschap bezwaren heeft tegen aanpassing van de dijsloot komt de vergraving aan de watergang te vervallen. Dit resulteert in een uiteindelijke totale vergraving van 34.500 m³ waarvan circa 15.800 m³ niet binnen het plan zal worden verwerkt. De totale oppervlakte waarop wordt vergraven bedraagt 3,28 ha.

Het plangebied ligt, volgens het vigerende bestemmingsplan, in de bestemming agrarisch – landschappelijke en natuurlijke waarden. Binnen de bestemming is het realiseren van het brakwatergebied en de uit te voeren werkzaamheden niet mogelijk. Er is gekozen om dit project mogelijk te maken door middel van een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan.

Wettelijke achtergrond

In de Wet milieubeheer (art 7.2) en het Besluit m.e.r.¹ is verankerd dat er een m.e.r.-procedure doorlopen moet worden als een plan of besluit (zoals een ontgrondingsvergunning en een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan) wordt opgesteld voor één of meerdere activiteiten met mogelijk belangrijke negatieve effecten op het milieu. Activiteiten waarvoor dat het geval is worden genoemd in de bijlagen C en D van het Besluit m.e.r.

- Voor activiteiten die onder bijlage C van het Besluit m.e.r. vallen geldt de verplichting tot het maken van een milieueffectrapport.
- Voor activiteiten die onder bijlage D van het Besluit m.e.r. vallen, geldt de verplichting tot het toepassen van de artikelen 7.16 tot en met 7.19 en 7.20a van de Wet Milieubeheer en beslist bevoegd gezag op basis van een aanmeldnotitie of een m.e.r. beoordelingsprocedure dient te worden doorlopen.

De voorgenomen activiteit valt in categorie D9 van het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.). Het gaat om de activiteit benoemd als 'Een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan', zie onderstaande tabel. Sinds de wijziging van het Besluit m.e.r. op 7 juli 2017 (die terugwerkt naar 16 mei 2017) is het zo dat het opstellen van een aanmeldingsnotitie (ook wel m.e.r.-beoordelingsnotitie genoemd) aan de orde is als:

- a) sprake is van een activiteit als bedoeld in kolom 1; én
- b) een vergunning als bedoeld in kolom 4 nodig was.

De drempel van kolom 2 is sinds de wijziging niet meer doorslaggevend voor het wel of niet moeten doorlopen van de m.e.r.-beoordelingsprocedure.

Kolom 1 (activiteiten)	Kolom 2 (gevallen)	Kolom 3 (plannen)	Kolom 4 (besluiten/vergunningen)
Een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op 1°. een functiewijziging met een oppervlakte van 125 hectare of meer van water, natuur, recreatie of landbouw of 2°. vestiging van een glastuinbouwgebied of bloembollenteeltgebied van 50 hectare of meer.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet, de vaststelling van het inrichtingsplan, bedoeld in artikel 17 van de Wet inrichting landelijk gebied, het plan, bedoeld in artikel 11 van de Reconstructiewet concentratiegebieden en het plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden.	De vaststelling van het inrichtingsplan, bedoeld in artikel 17 van de Wet inrichting landelijk gebied dan wel een plan bedoeld in artikel 18 van de Reconstructiewet concentratiegebieden dan wel bij het ontbreken daarvan het plan bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.

De voorliggende aanmeldingsnotitie gaat in op de te verwachten milieueffecten van de toekomstige inrichting². Het bevoegd gezag kan op basis van deze aanmeldingsnotitie een weloverwogen beslissing nemen of het inrichten van het gebied Deikum (zie Figuur 1) al dan niet vergezeld moet gaan van een milieueffectrapport (MER).

¹ Voluit: het Besluit milieueffectrapportage 1994, artikel 2 lid 5.

² Toetsing volgens bijlage III EU richtlijn milieubeoordeling projecten.

Figuur 1 Inrichtingstekening Deikum

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk twee worden de omvang en de aard van het project en de maatregelen beschreven. In hoofdstuk drie worden de gebiedskenmerken en gevoeligheden van het plangebied per relevant milieuaspect beschreven. De effecten van het voornemen worden in hoofdstuk vier beschreven. Of belangrijke milieugevolgen kunnen worden uitgesloten of niet wordt geconcludeerd in hoofdstuk vijf.

2 Inrichting Deikum

2.1 Probleembeschrijving en doelstelling

Het plangebied vormt samen met de andere binnendijkse brakwatergebieden de Ruidhorn in de Emmapolder, de Klutenplas in de Linthorst Homanpolder en de Feddema's Plas in de Julianapolder een ecologisch lint langs de waddenkust.

De inrichting van het plangebied Deikum is gericht op het creëren van een brakwatergebied met een speciale waarde voor zoutminnende planten en vogels, ter compensatie van het verdwijnen van brakke milieus binnendijks. In eerste instantie wordt ingezet op een optimale ontwikkeling van brakke vegetaties. De inrichting van het plangebied is echter mede gericht op vergroting van de waarde voor de avifauna van de waddenkust.

Het streefbeeld komt sterk overeen met het beeld van de kwelder en bestaat uit een lage en ijle, tot dichte en ruige begroeiing van zoutminnende of –tolerante pionierplanten, grassen, biezten en kruiden, gelegen op zeer natte tot matig natte, neutrale, zwak tot matig eutrofe gronden die onder invloed staan van brak tot zout kwel- en oppervlaktewater.

2.2 Aard en omvang van de maatregelen

De maatregelen in het plangebied zijn gericht op natuurbeheer, het realiseren van de gewenste hydrologische omstandigheden (waterbeheer en periodieke inundatie) en recreatie.

Natuur

Als initiële beheersmaatregel worden, vlak na de aanleg, losliggende delen van kweldergras op het wad verzameld en in het plangebied aangebracht. Tevens worden er zaden verzameld en in het gebied verspreid. Door deze maatregel kan brakwater afhankelijke vegetatie een belangrijke voorsprong worden gegeven op de meer triviale soorten in het gebied.

Waterbeheer

Om het natuurgebied heen zullen scheidingsloten worden aangelegd. Middels een gemaal zal water vanuit de omgeving worden aangetrokken en tot op maaiveldhoogte worden opgepompt. Binnen het gebied wordt dit water verdeeld door een aan te leggen distributiestelsel van sloten, slenken, inlaten en uitlaten. Restwater wordt weer naar het gemaal geleid.

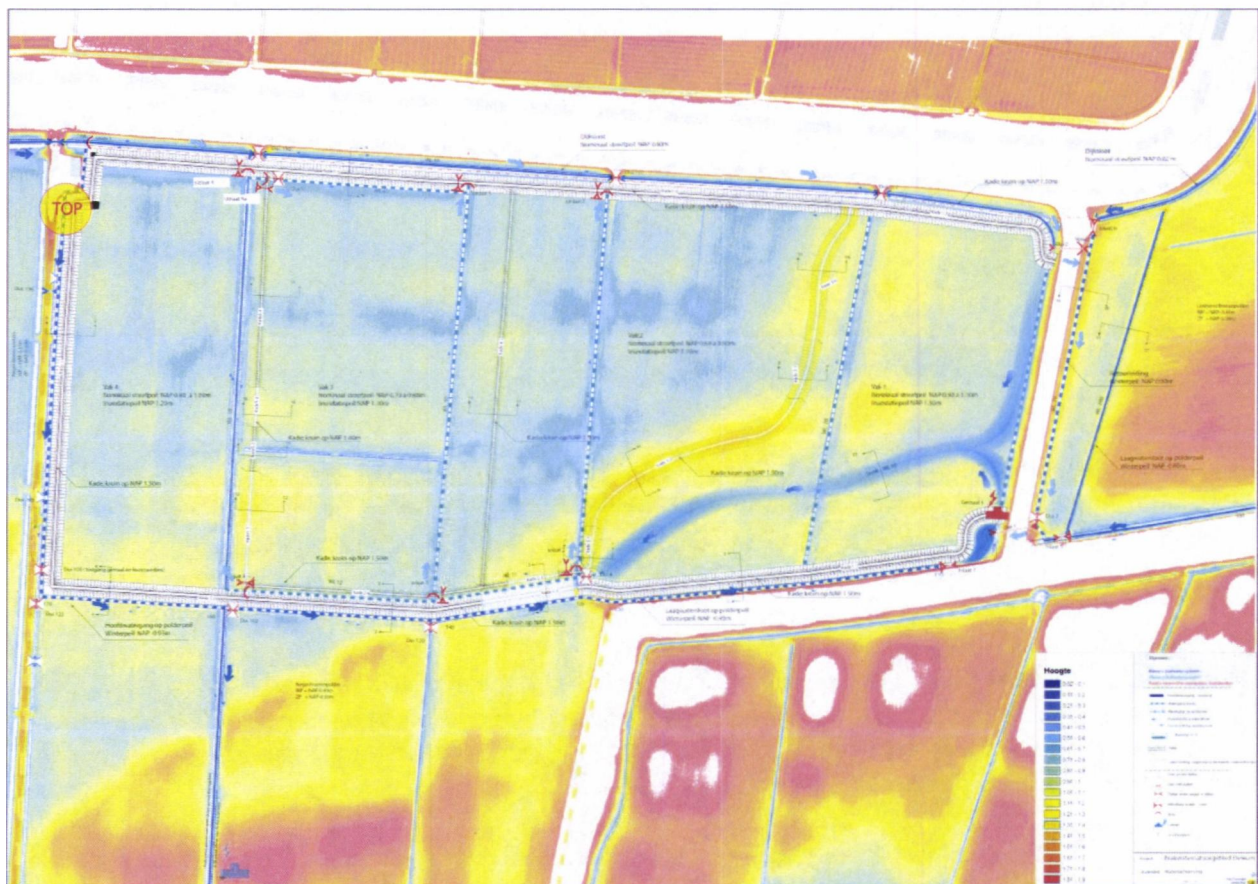
De taluds van het slotenstelsel in het lage deel worden verbreed tot slenken met een breedte van circa 10 tot 20 cm. In de hogere delen kunnen enkele poelen ontstaan. Het streefpeil voor het plangebied bedraagt NAP 0,50 – 0,70 m. Het gebied wordt opgedeeld in diverse peilvakken, hierdoor kan de drooglegging worden aangepast aan de variatie in hoogtes van het maaiveld. Door het toekomstige streefpeil ontstaat in de lage delen een plas dras gebied. In de zomer mag het peil uitzakken tot minimaal NAP 0,40 m. Watertoevoer moet mogelijk zijn om verdere uitzakking te voorkomen. Om het effect van stormvloed te benaderen wordt het gebied periodiek voor enige tijd volledig onder water gezet.

In de winter moet het neerslagoverschot worden afgevoerd. Langs de rand van de percelen wordt een lage, brede kade gemaakt. Deze heeft tot doel de winterinundaties mogelijk te maken. De kade gaat, bij hoge waterstanden, ook dienen als vluchtplaats voor vee.

Periodiek inundatie

Inundatie van het plangebied vraagt een grote hoeveelheid water. Om de benodigde hoeveelheid water te beperken wordt het plangebied ingedeeld in vier compartimenten. De compartimenten vallen samen met de peilvakken. Door de compartimenten serieel te laten inunderen en het water binnen het systeem te laten circuleren, kan een vrijwel gesloten systeem ontstaan.

De aanvoer van brak water vindt plaats door middel van een te plaatsen gemaal. Voor het eerste te vullen compartiment zal water worden aangevoerd uit de omliggende poldersystemen van de Linthorst Homanpolder en de Negenboerenpolder. Voor het vullen van de volgende compartimenten zal het water uit het eerste compartiment worden hergebruikt. Uiteindelijk zal dit water weer op het poldersysteem worden geloosd.

Figuur 2 Toekomstige situatie waterbeheer en hoogtekaart

Infrastructuurle werken

De pomp

Als de inundatie in een week moet gebeuren is de benodigde pompcapaciteit afgerond 10 m³/min.

Inlaten en stuwen

In elk compartiment zal een inlaat en een stuw worden aangebracht. Hierdoor kan het peil per compartiment worden beheerd en kan de circulatie van het water worden beheerd.

Stuw/Inlaat Dijkslot

Om water vanuit de dijkslot in het systeem te kunnen inlaten en overtollig water af te laten moet een klepstuw en een inlaat worden geplaatst in de dijkslot. De stuw kan 1.00 meter breed zijn. De inlaat kan bestaan uit een vlotterinlaat rond 300 mm. De constructie moet zodanig worden uitgevoerd dat het peil in de dijkslot blijft gehandhaafd.

Recreatie

Langs de rand van het gebied zal gelegenheid tot wandelen worden geboden. Deze wandelgelegenheid kan aansluiten op de door de Stichting Oude Groninger Kerken voorgestelde route vanuit Wierhuizen. Op de hoek van de slaperdijk zal een vogelkijkhut worden aangelegd. Ook bij aansluiting van de Dijksterweg aan de zeedijk zal een voorziening worden gemaakt om vogels te kunnen bekijken. Op de kop van de Allard Kwastweg zal een keervoorziening voor de Waddenexpres (een door een tractor getrokken huifkar die georganiseerde tochten rijdt) worden aangelegd.

3 Gebiedsbeschrijving

Voor de gebiedsbeschrijving is gebruikt gemaakt van de Ruimtelijke onderbouwing Brakwatergebied Deikum (concept, september 2013) en het inrichtingsplan Brakwatergebied Deikum (Het Groninger Landschap, augustus 2012).

3.1 Geomorfologie

Het gebied loopt van zuid naar noord geleidelijk af. De maaiveldhoogte varieert tussen NAP 0,70 m en NAP 0,40 m. Er bevinden zich enkele ruggen in het gebied met maaiveldhoogten tussen NAP 0,80 m en NAP 1,20 m. De hoge delen zijn ontstaan uit een kwelderwal en hebben een tamelijk lichte zwavelige bodemopbouw. Direct ten noorden van deze wal bevindt zich een grondslag van zware klei. Naar de zeedijk toe neemt het kleigehalte af.

3.2 Bodem en water

Waterbeheer

Het gebied maakt onderdeel uit van de Negenboerenpolder. De waterafvoer van het perceel vindt momenteel plaats via de zuidelijke watergang (dijksloot), die het water op een peil van NAP -0,93 m afvoert naar de westelijke grenssloot. Van daaruit gaat het water richting het zuiden op de Electraboezem. In de zomer wordt de stroomrichting van het water omgedraaid. Zoetwater wordt vanuit het zuiden aangevoerd via het gemaal Wierhuizerkief. Via een stuw, ten westen van het gebied, wordt het water verdeeld over de zuidelijke watergang en de dijksloot. In de zomer wordt een peil van NAP -0,30 m gehandhaafd.

3.3 Natuur

Als agrarisch gebied kent het gebied op dit moment natuurwaarden die behoren bij akkerland en poldersloten. Uit BMP-tellingen blijken de karakteristieke akkervogels te variëren. De oorzaak hiervoor is grotendeels de keuze van het te telen gewas. Natuurwaarden van enige betekenis zijn hier in de huidige situatie alleen te vinden in de sloot en aan de slootkanten.

In het poldergebied worden algemene soorten als bruine rat, woelrat, egel, haas, konijn, ree, mol, vos en marterachtigen als hermelijn, bunzing en wezel aangetroffen. Daarnaast komen er verschillende soorten algemene muizen en vleermuizen voor. Het agrarische gebied fungeert tevens in meer of mindere mate als foerageergebied voor roofvogels als havik, sperwer, torenvalk, boomvalk, buizerd en bruine kiekendief. Qua insecten zijn incidentele waarnemingen van de bruine sprinkhaan en het bruine zandoogje bekend.

De karakteristieke waarden die zijn aangetroffen zijn aquatisch-ecologisch van aard. Deze zijn in 1997 in opdracht van het (toenmalige) zuiveringschap Provincie Groningen door Oranjewoud BV onderzocht. Uit dit onderzoek is komen vast te staan dat de macrofauna vrij soorten arm is. De wormachtige paranais litoralis en de chironomidenlarven chironomus aprilius en chironomus spec domineren de macrofauna gemeenschap. Ook het fytoplankton is soortenarm en duidt op matig tot voedselrijk water en een zwakke organische belasting. Een drietal groenwieren zijn sterk dominant, deze maken meer dan 97% uit van het getelde aantal individuen. Karakteristieke brakwatersoorten zijn niet aangetroffen, hoewel het blauwwier aphanocapsa salina en het groenwier choricysts minor door sommige instanties wel als zodanig wordt aangeduid.

Van de zes bekende kenmerkende brakwater soorten macrofyten zijn alleen de gesteelde zannichenellia en de zeebies aangetroffen. Darmwier is een veel verbreide plantsoort in het gebied.

Natura 2000 – gebieden: wetlands en nationale parken.

Het natuurgebied 'Waddenzee' is het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied dat valt onder de Vogel- en Habitatrichtlijn. Dit gebied heeft tevens de status van Nationaal monument en Wetland. Binnen het Waddenzeegebied zijn voor een aantal habitattypen en diersoorten (met name vogels) instandhoudingdoelstellingen geformuleerd. Het doel van de ingrepen in de Deikum is onder andere de natuurfunctie van de Waddenzee te versterken. Hierbij wordt met name bedoeld op de inrichting van de Deikum als veilige broed-, foerageer- en hoogwatervluchtplaats voor vogels.

Het Natuurgebied 'Lauwersmeer' is het tweede Natura 2000-gebied c.q. wetland en nationaal park in de omgeving. Dit gebied is een gebied van meren en moerassen en valt onder de vogelrichtlijnen. Het ligt met een afstand van minimaal 10 kilometer buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden in Deikum.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

In het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) is het gebied in het Natuurbeheerplan 2018 van de Provincie Groningen opgenomen als "Overig natuur- en bosgebied".

3.4 Archeologie

Door het rijksinstituut voor Oudheidkundig Bodemonderzoek is een deel van het gebied aangemerkt als gebied met een middelmatige trefkans op aanwezigheid van oudheidkundige waarden.

3.5 Landschap en cultuurhistorie

Cultuurhistorie

De eeuwenlange strijd tegen het water vormt het belangrijkste cultuurhistorische element in het gebied en de directe omgeving. De oudst bekende dijken dateren van de 12de eeuw. Na de stormramp van 1361 is een deel van de dijk meer landinwaarts gelegd. Rondom 1400 is een nieuwe dijk aangelegd, meer zeewaarts. In de 16de eeuw is een deel van deze dijk hersteld na een doorbraak. Na de stormramp in 1717 is een nieuwe dijk aangelegd die functioneerde als primaire kering tot de aanleg van de deltadijk. Binnen de Negenboerenpolder is geen bebouwing aanwezig, maar juist ten zuiden van de slaperdijk bevindt zich een lint van meer of minder markante boerderijen.

Landschappelijke waarden

Het gebied heeft de kenmerken van een relatief jong polder landschap. Aan deze noordelijke kustpolders wordt een eigen karakteristiek landschappelijke waarde toegekend. Het behoud en de kenmerkende openheid en natuurlijke waarden van het gebied zijn daarbij van belang.

3.6 Wonen, werken en recreatie

Het plangebied is momenteel agrarisch in gebruik. Tevens heeft het gebied een geringe recreatieve functie. Sinds de aanleg van de deltadijk in 1986 is de weg aan de voet van de dijk toegankelijk voor wandelaars, fietsers en bestemmingsverkeer. In het gebied ligt in noord-zuidelijke richting een pad waarover de wandelroute Landloop gaat. Het bezoek bestaat voornamelijk uit passanten op dit pad en fietsers langs de dijk. Inrichting van het gebied zal het bezoek mogelijk enigszins intensiveren. In het plangebied is geen bebouwing aanwezig.

3.7 Ruimtelijke ontwikkelingen

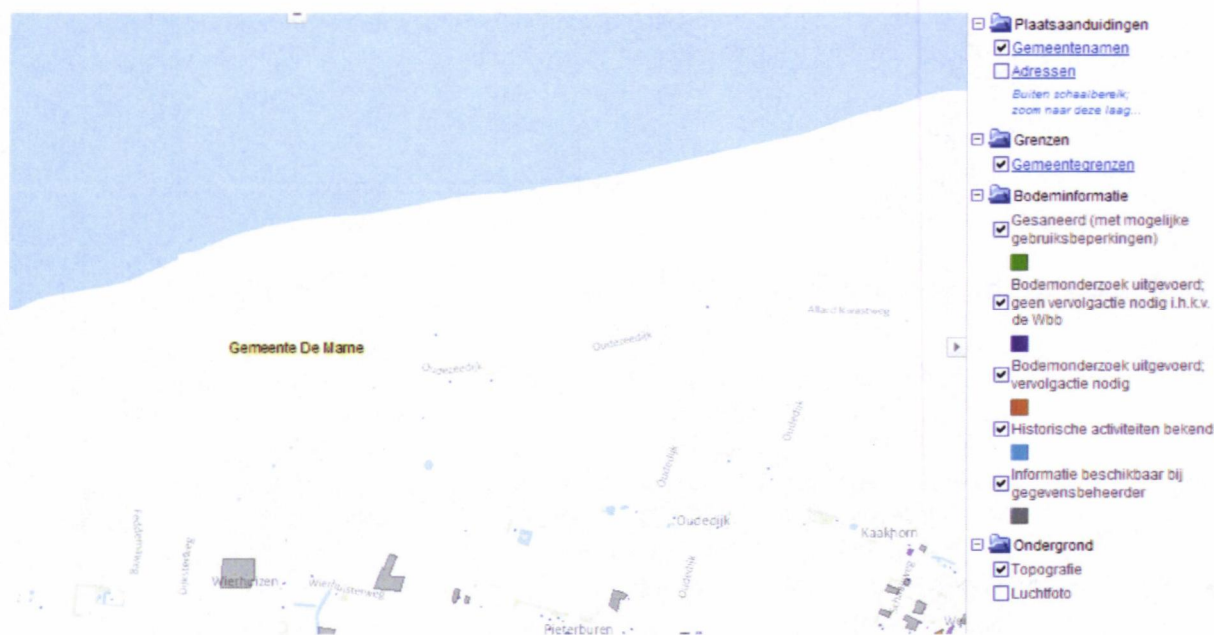
In de omgeving van het plangebied zijn geen grote ruimtelijke ontwikkelingen gepland. Er zijn geen ruimtelijke ontwikkelingen nabij het plangebied die van invloed zijn op het plangebied. Er is dan ook geen sprake van cumulatieve effecten.

4 Milieubeoordeling

4.1 Bodem en water

Bodem

De bodeminformatiekaart van Provincie Groningen (zie Figuur 3) laat zien waar de bodem onderzocht is en waar de bodem mogelijk vervuild is door (bedrijfs)activiteiten. De bodeminformatiekaart bevat alleen informatie die bij ons en/of gemeenten bekend is. Er is voor het plangebied geen informatie bekend met betrekking tot bodembedreigende activiteiten in het verleden. Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Milieubeschermingsgebied en/of Milieuactiegebied, zoals opgenomen in Omgevingsverordening (Provincie Groningen, 2009).

Figuur 3 Bodeminformatiekaart Provincie Groningen, 11 februari 2014

Conclusie

Er treden geen ernstige milieugevolgen op ten aanzien van het aspect bodem, wel is er een ontgrondingsvergunning aangevraagd voor het te ontgraven/ aan te leggen distributiestelsel van sloten, slenken, inlaten en uitlaten.

Water

Het gebied wordt omgeven door akkerbouwgebied. Als gevolg van de directe ligging aan de Waddenzee is het diepere grondwater brak. Het ondiepe grondwater is als gevolg van neerslagoverschot zoet. Het zoutgehalte van het oppervlaktewater is afhankelijk van de kwelintensiteit en de vermenging met neerslag. Met name bij beregning en veedrenking (drinkplaats voor vee) is het zoutgehalte van het oppervlaktewater van belang.

In de directe omgeving van het gebied mogen geen negatieve effecten optreden als gevolg van het waterbeheer in het natuurgebied. Negatieve effecten zouden kunnen optreden door toename van de zoutschade aan gewassen als gevolg van het zouter worden van het grondwater in de wortelzone of extra belemmeringen bij het gebruik van het oppervlaktewater.

Een verhoogd waterpeil in het natuurgebied heeft in principe tot gevolg dat de zoute kweldruk naar de omgeving zal toenemen. Essentieel is de vraag of deze verhoging zodanig is dat zij schade kan veroorzaken in de omgeving.

Om de effecten op grondwaterstanden, hoeveelheden kwel en de stijghoogte van die kwel vast te stellen is een hydrologische berekening opgesteld (Hydrologisch onderzoek brakwaternatuurgebied Deikum, Royal HaskoningDHV, 24 februari 2014).

Effecten grondwaterstanden

In het hydrologische rapport is opgenomen hoe de grondwaterstanden in de agrarische percelen die aan het natuurgebied grenzen (zowel voor de winter, het voorjaar en in de zomer/herfst) veranderen. Uit berekeningen volgt dat de grondwaterstanden in de directe omgeving van het gebied veranderen. In de wintersituatie is er vooral sprake van een verhoging van de grondwaterstanden in noordelijke en oostelijke richting die uitstraalt tot maximaal 200 m in noordelijke richting en ca. 100 m in oostelijk richting. De uitstraling in westelijke en zuidelijke richting wordt afgevangen door de watergangen die deel uitmaken van het zoetwateraanvoerplan. In de zomersituatie is naast de noordelijke en oostelijke richting ook uitstraling in zuidelijke richting te verwachten van ca. 100 m.

Op het moment dat de grondwaterstandsveranderingen leiden tot een verandering van de kwelintensiteit kan dit invloed hebben op de zoetwaterbeschikbaarheid in de bodem en daarmee voor de landbouw. Uit de hydrologische modelberekeningen volgde dat de te verwachten effecten op de landbouw zeer beperkt zijn. Er wordt een monitoringsmeetnet opgesteld. Wanneer de monitoringsresultaten hier aanleiding toe geven dan zijn effecten op grondwaterstanden door middel van eenvoudige maatregelen te elimineren.

Chloridegehalte van het water in de omliggende sloten

In de situatie zonder aanvoer vanaf de Slikken en dus alleen de inrichting van het natuurgebied is een geringe toename van het Chloridegehalte in de Westelijke aanvoersloot berekend. Deze neemt toe van ca. 490 mg/l naar ca. 520 mg/l. Het chloridegehalte in de Negenboerenpolder neemt eveneens beperkt toe van ca. 620 naar ca. 670 mg/l. De chloridegehalten blijven daarmee in dezelfde ordegrootte.

Conclusie

Er treden geen ernstige milieugevolgen op ten aanzien van het aspect water. Om grondwaterstandverhogingen op de omgeving te beperken is een mitigerende maatregel te bedenken, namelijk het aanbrengen van buisdrainage in percelen die niet gedraineerd zijn.

4.2 Natuur

Stichting Het Groninger Landschap heeft een natuurtoets 'Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving uitgevoerd (oktober 2012). In onderstaande paragraaf zijn de resultaten opgenomen.

4.2.1 Soortenbescherming

Flora- en faunawet

Met ingang van 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt. Achter de flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende beschermde dieren en planten en hun leefomgeving. Beschermde soorten worden opgesomd in de 'lijsten beschermde inheemse planten- en diersoorten'. De Algemene Maatregel van Bestuur ex artikel 75 van de Flora- en faunawet van 23 februari 2005, kent een driedeling voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten (licht beschermd, middelzwaar beschermd en streng beschermd).

Inventarisatie

Gezien de inrichting en het gebruik van het plangebied worden alleen enkele algemene, licht beschermde soorten (zoals spitsmuizen) en zwaarder beschermde vogels in en direct rond het plangebied verwacht. Als gevolg van de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van enkele licht beschermde soorten worden verstoord of vernietigd, mogelijk kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. Licht beschermde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijk ontwikkelingen. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht volgens de Flora- en faunawet.

Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord. Het is verboden nesten van vogels (indien nog in functie) te vernietigen of te verstoren. Om een verbodsovertreding te voorkomen dient bij de planning en uitvoering van eventuele werkzaamheden rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van broedvogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het is van belang of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt echter dat het broedseizoen jaarlijks van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

4.2.2 Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden. Deze wet bundelt de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden. In de Natuurbeschermingswet zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur) is een landelijk netwerk van grote en kleine natuurgebieden, waarin planten en dieren voorrang krijgen en worden beschermd. Het gaat om het verbinden van natuurgebieden zodat ze niet geïsoleerd raken en dieren en planten uitsterven. Het NNN vormt de basis voor het natuurbeleid.

Het NNN is als nationaal belang opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte uit 2012 (SVIR) en als beleidsdoel in de Omgevingsvisie Provincie Groningen 2016-2020.

Inventarisatie

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, Ecologische Hoofdstructuur en beschermde natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur, liggen gezien de aard van de ingrepen, op een voldoende afstand van het plangebied. Er zijn geen negatieve effecten als gevolg van de ontwikkelingen te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 of een ontheffing in het kader van de Omgevingsverordening 2009 nodig.

De voor de aanleg noodzakelijk aanwezige machines en mensen zullen onvermijdelijk voor een tijdelijke verstoring in het plangebied zelf zorgen. Door de aanwezigheid van de zeedijk zal de verstoring naar de kwelders aanzienlijk kleiner zijn en snel afnemen met de afstand. Broeden in het plangebied zal gedurende de inrichting niet mogelijk zijn voor vogels. Ook foerageren of rusten zal - zeker overdag - niet mogelijk blijken. Op wat ruigte na is in het gebied geen wilde vegetatie aanwezig zodat er ook nauwelijks iets verloren kan gaan. De belangrijkste functie ten aanzien van vogels van het gebied is de broedgelegenheid die het biedt. Het broedseizoen voor Kluten en Scholeksters vindt plaats tussen 15 maart en 15 juni. Daarna zijn de kuikens dermate groot dat zij zich zelfstandig in veiligheid kunnen brengen. Er zijn binnen het werkgebied geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van nesten van vogels met een jaarrond vaste verblijfplaats (bijvoorbeeld uilen, spechten en andere roofvogels). Vaste verblijfplaatsen van dergelijke vogelsoorten zijn jaarrond strikt beschermd. Als foerageergebied is het plangebied van minimaal belang, met name in relatie met de ruim aanwezige kwelders in de directe omgeving. Gedurende de winterperiode rusten er geen ganzen in het gebied.

De werkzaamheden zullen na het broedseizoen een aanvang nemen en zullen in totaal ongeveer 5 maanden in beslag nemen. Verstoring tijdens het broedseizoen en in de winter is daarom niet aan de orde. De kortstondige verstoring tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zullen slechts een verwaarloosbaar klein en zeer tijdelijk effect hebben op habitatrichtlijnsoorten.

Door de uitvoering van de inrichtingsmaatregelen zullen in het plangebied meer broed- rust- en foerageeromstandigheden ontstaan voor vogels dan in de huidige situatie.

Conclusie

Het netto resultaat van alle ingrepen wordt als positief beoordeeld voor de meeste Natura 2000-doelstellingen. Er is geen sprake van permanent negatieve effecten. De tijdelijke effecten zijn zeer beperkt. Door uitvoering van de werkzaamheden na afloop van het broedseizoen en voor het intreden van de winter zullen deze effecten worden geminimaliseerd.

Om die reden veroorzaken de beoogde werkzaamheden geen conflict met de Natura 2000-wet en behoeft geen vergunning te worden aangevraagd.

4.3 Archeologie

De Monumentenwet heeft als doel het bieden van bescherming aan karakteristieke monumenten (gebouwen zijnde), archeologische monumenten en stads- en dorpsgezichten. De uitgangspunten van het Verdrag van Malta zijn opgenomen in de Monumentenwet. Een van de belangrijkste uitgangspunten van het Verdrag van Malta is dat er bij het opstellen en uitvoeren van ruimtelijke plannen rekening dient te worden gehouden met zowel de bekende als de te verwachten archeologische waarden.

Het plangebied heeft een lage archeologische waarde op de beleidsvisiekaart Regio Noord Groningen. Dit betekent dat de kans op het aantreffen of verstoren van belangrijke archeologische waarden of objecten zeer klein is. Belangrijke negatieve effecten zijn dan ook niet te verwachten.

4.4 Landschap en cultuurhistorie

Het plangebied wordt ingericht als brakwaternatuur. De maatregelen zullen de landschappelijke beleving en herkenbaarheid van de polder veranderen, door de natuurlijke inrichting en de compartimentering. De kenmerkende openheid en natuurlijke waarden van het gebied blijven behouden. Door de ontwikkelingen in het plangebied wordt niet in significante mate afbreuk gedaan aan de waarden in het gebied, maar worden de natuurwaarden versterkt.

De cultuurhistorische waarden, de verschillende dijktracés, worden niet aangetast door de inrichting van het plangebied.

Conclusie

Ernstige negatieve milieugevolgen als gevolg van de voorgenomen activiteiten op de landschappelijke en cultuurhistorische waarden treden niet op.

4.5 Wonen, werken en recreatie

Gezien de beperkte omvang van de maatregelen doen effecten zich voornamelijk voor bij de opritten van de percelen. Hier ontstaat tijdelijke hinder gedurende de uitvoering van de natuurinrichting. Permanente effecten treden niet op.

In het plan wordt rekening gehouden met de noodzakelijke hydrologische mitigerende maatregelen in het gebied, waardoor hydrologische effecten op de omgeving beperkt blijven.

Conclusie

Ernstige milieugevolgen als gevolg van de voorgenomen activiteiten op de aspecten wonen, werken en recreatie treden niet op.

4.6 Verkeer

Verkeershinder treedt alleen tijdens de aanlegfase op. Permanente effecten treden niet op. De uitvoering van de werkzaamheden vindt grotendeels in het plangebied zelf plaats, voornamelijk grondverzet. In totaal wordt 15.800 m³ grond uit het plangebied afgevoerd. De bestemming van deze af te voeren grond is nog onbekend waardoor de effecten op verkeer nog niet goed in te schatten zijn. Ervan uitgaande dat er ca. 10 m³ per vrachtwagen wordt vervoerd, zijn ca. 1.580 vrachtwagens nodig om de vrijkomende grond af te voeren. De effecten zijn verwaarloosbaar, mede doordat de uitvoeringsperiode slechts ca. 5 maanden in beslag neemt. Daarnaast is het gebied dunbevolkt en is de verwachting dat de grond in de nabije omgeving van het plangebied kan worden afgezet. De werkzaamheden zullen na het broedseizoen een aanvang nemen.

Conclusie

Ernstige milieugevolgen als gevolg van de voorgenomen activiteiten op het aspect verkeer zijn uit te sluiten.

5 Conclusie

De inrichting van het gebied Deikum zal effecten op de omgeving hebben. Deze effecten treden op tijdens de aanlegfase en zijn tijdelijk van aard. Permanente effecten treden op aan de landschappelijke beleving, natuurwaarden en hydrologische omstandigheden.

Stichting Het Groninger Landschap heeft een natuurtoets "Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving" uitgevoerd (oktober 2012). In het onderzoek zijn de aanwezige natuurwaarden en de consequenties van de voorgenomen ontwikkelingen opgenomen. Er heeft een toetsing plaats gevonden aan het vigerend gebiedsgericht natuurbesluit en regelgeving en aan de Flora- en faunawet.

Het waterbeheer vormt een belangrijk uitgangspunt voor het ontwerp. Om een inzicht te krijgen in de diverse hydrologische parameters, heeft Royal HaskoningDHV in opdracht van Stichting Het Groninger Landschap een onderzoek uitgevoerd naar waterbeschikbaarheid en de te verwachten zoutgehalten. Het onderzoek geeft inzicht in de effecten op de omgeving van het natuurgebied in termen van chloride, grondwaterstandsveranderingen en kwel en infiltratie.

Effecten kunnen worden beperkt door:

- De werkzaamheden zullen na het broedseizoen een aanvang nemen en zullen in totaal ongeveer 5 maanden in beslag nemen. Verstoring tijdens het broedseizoen en in de winter is daarom niet aan de orde. De kortstondige verstoring tijdens de uitvoering van de werkzaamheden zullen slechts een verwaarloosbaar klein en zeer tijdelijk effect hebben op habitatrichtlijnsoorten.
- Er zullen geen werkzaamheden plaatsvinden binnen de kraam- en zoogtijd.
- De werkzaamheden zijn gepland tussen juli en november. De beoogde werkzaamheden veroorzaken geen conflict met de Flora- en faunawet mits ze worden uitgevoerd buiten de broedperiode van 15 maart tot 15 juni.
- Om grondwaterstandverhogingen op de omgeving te beperken is een mitigerende maatregel te bedenken, namelijk het aanbrengen van buisdrainage in percelen die niet gedraineerd zijn.

M.e.r.-plicht?

Het voornemen heeft effecten op de omgeving. Deze effecten zijn echter beperkt en veroorzaken geen ernstige milieugevolgen. Het uitvoeren van een milieueffectrapportage wordt daarom niet nodig geacht. Deze beslissing is uiteraard aan het bevoegd gezag.

6 Geraadpleegde bronnen

Provincie Groningen, Bijlagen Omgevingsverordening, 2009.

Provincie Groningen, Natuurbeheerplankaart, 2018.

Royal HaskoningDHV, Hydrologisch onderzoek brakwaternatuurgebied Deikum, februari 2014.

Stichting Het Groninger Landschap, Inrichtingsplan Brakwatergebied Deikum, augustus 2012.

Stichting Het Groninger Landschap, Natuurtoets Deikum, Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet en regelgeving, oktober 2012.

Stichting Het Groninger Landschap, Ruimtelijke onderbouwing Brakwatergebied Deikum, september 2013.

Wetten.Overheid.nl, geraadpleegd februari 2018.